

Адыгеир хэдзынхэм афэхьазыр

**Адыгэ Республикэм и Лышххьэу
ТхьакIущынэ Аслъан Адыгеим хэ-
дзынхэмкIэ и Гунчэ комиссие
и Тхьаматэу Сэмэгү Нурбый тыгъуасэ
ригъэблэгъагъ.**

Хэбзгъэуцугъэу шылэм диштэу лоныгъом и 13-м Урысые Федерацием ишьолгыр зэфэшхьафхэм чыплэ мэхъанэ зилэ хэдынхэр ащыклошты, а кампанием Адыгхэр зэрэфхъазырым ахэр тегушылагъэх. Хэбзгъэуцугъэм кыдильытэрэ шапхъэхэм адиштэу, хэукъоныгъэ шымылэу, шынгъонгъэхэу хэдынхэр зэхэцгъэнхэ зэрэфар АР-м и Лышхъэ кылыагъ. Ар гъэцэклагъэ хъуным пае Гунцэ комиссием зэшлуи-хыгъэм, гүмэкыгъохэр шылэхэмэ аклэупчлагъ.

Сэмэгу Нурбыг кызыэрилуа-
гьэмклэ, Юныгьом и 13-м
Тэхьутэмькое районьмклэ
мандатитлу зилэ хэзьыплэ кой-
хэу N 5-мклэ ыкли N 6-мклэ
народнэ депутатхэм я Совет
хэтыштхэм яхэдзын тедзэхэр,
джащ фэдэу муниципальнэ
гьэпсыклэ зилэ «Красногвар-
дейскэ районьмэ» и Бело-
сельскэ кьоджэ псэуплэ ипа-
шэ ихэдзынхэр зэхашэштых.

Регистрациер шышхъэълум и 7-м ауухыг. Политическэ партиехэу «Единэ Россием». КПРФ-м, ЛДПР-м якандидатхэр, ежь-ежьыруу зыккъызыгъэ-лэуагъэхэр — зэкълмкIи кандидат 11 атхыгаг. Нэбгыри 3-мэ хэбзэгъэуцугъэм кыдылпытэрэ шапхъэхэр зэраукъуагъэхэм кыхыэкълкIэ, хэдзынхэм ахэлэжьэхнэ фимытхэу Гуч-чэ комиссиэм унашъо ышылг. Белосельскэ кюджэ псэуплэм ипащэ ихэдзынхэм нэбгыри 3 ахэлэжьэцт, нэбгыритIур партиехэу «Единэ Россиемрэ» ЛДПР-мрэ яспискэ хэтихэ, зым ежь-ежьыруу зыккъыгъэуагъаг.

УФ-м и Конституције кызы-
ригэнафау, Урысыем шыпсэу
зыныбж икыугэ нэбгырэ пэпч
хэдзынхэм ахэлэжыэн ыки зы-
харигээдзын фитыныгэ ил. Ащ
фэдэ фитыныгээр нэбгыри 3-
мэ алахыным лыапсэу фэхыу-
гэм Тхакыүшынэ Аслыан кы-
клэупчлагь.

Гупчэ комиссиём и Тхья-

матэ мыщ дэжым
кызыэрэхигъэщы
гъэмкIэ, кандидат-
хэм шапхъэхэр
аукъуагъэх, тхы-
лъэу кыагъхъазы-
рыгъэхэр тэрэххэп.
Ащ кыххэкикIэ,
ахэр хэдзынхэм
ахэлэжъэнхэ фи-
тыштхэп.

Тонгыгом и 13-м пчэдыжым республикэм ихэдзыпэхэм япчэ-хэр кызызлаахы-стых, амакхэ атынэу фитыны-гэз зилэ нэбгырэ мин 15 фэдимэ яспискэхэр атхы-гэх. Сыл фэдэрэ лъэныкьоки Адыгеир мы кампанием зэрэфэхэзырыр, джырэ уахтэм ехуылэу дэо тхылэ зи кызыралуыклагэр Н. Самэгум кылуагэ.

— Мы кампанием кыкэлэ-лъыклоу, УФ-м и Къэралыгэо

Думэ ыкй Адыгэ Республикэм и Парламент ядепутатхэм яхэдзынхэр 2016-рэ ильэ-сым тишъолъыр шыкюштых, ац зерифэшъуашэу зыфэгъэхъызыгъэн фæе, — кылыуагъ Тхаклушынэ Аслъан.

АР-м и Лышхъхъ гумэкълъгъу кыгъгънэфэгъгъхэм ащы республикэм щыклорэ хэдзынхэм цыфэу къякълуалэхэрэм япчъагъэ уигъэрэзэпэнэу зэрэщымгыр. Ащ кыхыхэкълэ, республикэм ыцкэлэ УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатэу зы нэбгыр нылэп тилэр. Гуцылэм пае, Къэрэщэе-Щэрджэсымрэ Адыгеимрэ ащыпсэурэм ыкъл амакъэ атынэу фытыныгъэ зилэхэм япчъагъэ зэфэдиз. Ау КълщР-м УФ-м и Къэралыгъо Думэ депутати 2 щырил, тэ зы мандат тилэр. Ар дэгъзыжыгъэ хъуным пае АР-м хэдзынхэмкэлэ и Гупчэ комиссие хэдзаклэхэм нахь тэрэзэу лф адышлэн фаеу республикэм и Лышхъхъ ылыгътагъ.

— Депутатэу тилэр нахыбэ хьумэ, юфыгыоу кьэтэджихэрэр ээслюхыгэнымккэ ама-лэу, лъэккэу шылэхэм ахэ-хьощт, — кыыуагъ Тхыаклушы-нэ Аспьан.

Мыш епхыгъэу Сэмэгү Нур-
бый кызырелуагъэмклэ, УФ-м
и Къэралыгъо Думэ идепутат-
хэм яхэдзынхэу блэкыгъэ кам-
панием цылагъэхэм ялэхъан
зымакъэ зытыгъэхэм ялчъагъэ
елъытыгъэу, депутати 2 илэ-
нымклэ Адыгеир процент заул
нылэп зыщыкылагъэр. Ар кыда-
лпытэнышл, ялофшлэн нахь агъэ-
лэшэныш кылуагъ. АР-м и
Лышхъхъ игукъэкыкыклэ, зы-
ныбжь хэклотагъэхэу хэдзын-
хэм къякылуалэхэрэм, илхэс 18
хугъэхэу мы кампанием апарэу
хэлажьэхэрэм, сабыихэр
зигъэс унагъохэм шлухъаф-
тынхэр афашлхэзэ ашлшът.

Хэбзэгүүцүгэм диштэу хэдзынхэр зэхэцэггэнхэр, хэукьоныггэхэр е зэмызгыныггэхэр шымылэнхэр ары анахь мэхянэшхо зилэу АР-м и ЛЫшхьхэ кьыггэнэфэгээр.

ТХЪАРКЪОХЪО *Адам.*

Сурэтхэр А. Гусевым тыри-
хыгъэх.

**Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет
иунашъу**

**2015-рэ ильэсым иятлонэрэ мэзищ урыпсэунклэ
ахьщэ анахь маклэу ищыклэгъагъэр гъэнэфэгъэным ехьыллагъ**

Адыгэ Республикэм и Законэу 1999-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 5-м аштагъэу N 119-р зытэтэу «Урыпсэунклэ ахьцэ анахь маклэр Адыгэ Республикэмклэ зыфэдызым ехыллагъ» зыфилорэм диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешыл:**

1. 2015-рэ ильэсым иятлонэрэ мэзищ уры-

псэунымкIэ ахъщэ анахь макIэу ищыкIэгъа-
гъэр мыш фэдизыгъэу гъэнэфэгъэнэу:

- 1) нэгбгрэ тельгытэу — сомэ 8711-рэ;
- 2) Адыгэ Республикэм шыпсэхүхэрэр социаль-нэ-демографие куп шъхьалэхэмкӀз зэтутыгъэу:
 - a) loф зышлэхэрэм апае — сомэ 9290-рэ;
 - b) пенсионерхэм апае — сомэ 7133-рэ;
 - v) klэлэцылкӀхэм апае — сомэ 8860-рэ.

2. Официальнэу кызыхаутырэ нэуж мэфи
10 зытешлэклэ мы унашъом кIуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм
и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр
зыгъэцакIэу Наталья ШИРОКОВА
къ. Мыекъуапэ,
шышхъэлум и 7, 2015-рэ илъэс
N 177

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, Iэклъыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкли къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм икьэбарлгыгъэлэс амалхэм язэнэкьокъоу «Тятэжъ плашъэхэм ячлыгужъ. Блэкыгъэмрэ къэкIоштымрэ азыфагу» зыфило-рэм икIэуххэм яхьылагъ

Адыгэ Республикэм икьэбарлгыгъэлэс амалхэм язэнэкьокъоу «Тятэжъ плашъэхэм ячлыгужъ. Блэкыгъэмрэ къэкIоштымрэ азыфагу» зыфило-рэм ехьылIэгъэ Положение 2014-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 8-м Комитетым ышIыгъэ унашъоу N 107-р зытетымкIэ аухэсыгъэмрэ Адыгэ Республикэм икьэбарлгыгъэлэс амалхэм язэнэкьокъоу «Тятэжъ плашъэхэм ячлыгужъ. Блэкыгъэмрэ къэкIоштымрэ азыфагу» зыфило-рэм икIэуххэр зэфэзыхьысыжырэ комиссием 2015-рэ ильэсым шышхьэлым и 6-м ышIыгъэ унашъомрэ Iэубытыплэ кызыфэсшыхъэзэ унашъо сэшIы: 1. Зэнэкьокъум шатекIуагъэхэу мы кыкIэ-лгыкIохэрэм дипломхэмрэ ахъцэ шIухьафтын-хэмрэ ятыгъэнэу:

Гъэзетхэм къащыхаутыгъэхэмкIэ:

а 1-рэ чIыплэр — гъэзетэу «Майкопские новости» иобозревателэу Слаженева Еленэ Юрий ыпхъум статьяхэу «На гостеприимной земле предков», «В поисках ключика к сердцу», «Дорога в новую жизнь» зыфилохэрэм апае — сомэ 7000;

я 2-рэ чIыплэр — республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» икорреспондентхэу Платыкьо Анетэ Эдик ыпхъумрэ Гъонэжыкьо Сэтэнэй Рэмэ-зан ыпхъумрэ статьяхэу «Мамырыгъэрэ рэ-хьатныгъэрэ ячлыгужъ шагъотыжыгъ», «Уихэку уисэу угу умыгъэкIод», «ШыIэныгъакIэм хэ-гъозэжыхъ», «Джэгум джэгур кыкIэлъыкIуагъ» зыфилохэрэм апае — сомэ 2500-рэ зырыз;

я 3-рэ чIыплэр — республикэ гъэзетэу «Со-ветскэ Адыгеим» иобозревателэу Лебедева Маринэ Юрий ыпхъум статьяу «Будущее Наль-мес» зыфилохэрэм апае — сомэ 4000.

ТелекъэтынхэмкIэ:

а 1-рэ чIыплэр — къэралыгъо телерадио-компаниеу «Адыгея» зыфилохэрэм ипашэ илэпы-лэгъоу ТIэшъу Светланэ Батырбий ыпхъум къэтынэу «Лъапсэр хэкум шэпытэжы» зы-филохэрэм апае — сомэ 10000;

я 2-рэ чIыплэр — къэралыгъо телерадио-компаниеу «Адыгея» зыфилохэрэм тематическэ къэтынхэмкIэ икьулыкьу ипашэ игуадзэу Къу-даикьо Алий Аслъан ыкьомрэ къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгея» зыфилохэрэм те-

матическэ къэтынхэмкIэ икьулыкьу ирежис-сер шъхьалэу Гъазый Бирамхъан Шъалихъэ ыпхъумрэ «Мир нашему дому» зыфилохэрэм кы-хэхыгъэ къэтынэу 2015-рэ ильэсым бэдзэ-огъум и 22-м къагъэлъэгъуагъэм пае — сомэ 4000 зырыз;

я 3-рэ чIыплэр — къэралыгъо телерадио-компаниеу «Адыгея» зыфилохэрэм ипециаль-нэ корреспондентэу ГъукIэлI Сусанэ Эверест ыпхъум къэтынэу «Взгляд художника» зыфило-рэм апае — сомэ 7000.

РадиокъэтынхэмкIэ:

а 1-рэ чIыплэр — къэралыгъо телерадио-компаниеу «Адыгея» зыфилохэрэм Iэклъыб къэ-ралыгъохэм апае къэтынхэр зыгъэхъазырэ иотдел ипашэу Бэгъ Симэ Батмырэ ыпхъум «ЧIыгужьым ымакъ», «Джэмакъ» зыфилохэрэм къахэхыгъэ къэтынхэу 2015-рэ ильэсым шыIэ мазэм и 16-мрэ 2014-рэ ильэсым тыгъэгъ-азэм и 5-мрэ радиомкIэ къатыгъэхэм апае — сомэ 7000;

я 2-рэ чIыплэр — къэралыгъо телерадио-компаниеу «Адыгея» зыфилохэрэм ирадиокъэ-тынхэр зезыщэу Хьакъунэ Заремэ Индрыс ыпхъум къэтынэу «ТызгъэгумэкIырэ Иофхэм татэжыгъэгущыI» зыфилохэрэм апае — сомэ 5000;

я 3-рэ чIыплэр — къэралыгъо телерадио-компаниеу «Адыгея» зыфилохэрэм ирадиокъэ-тынхэр зезыщэу Тыгъужъ Санят Шамсудин ыпхъум къэтынэу «Лъапсэ» зыфилохэрэм апае — сомэ 4000.

Лъапсэу щыIэр:

1. 2015-рэ ильэсым шышхьэлым и 6-м ком-миссием унашъоу ышIыгъэр (гуадзэу N 1-р).

2. Адыгэ Республикэм икьэбарлгыгъэлэс амалхэм язэнэкьокъоу «Тятэжъ плашъэхэм ячлыгужъ. Блэкыгъэмрэ къэкIоштымрэ азы-фагу» зыфилохэрэм ехьылIэгъэ Положениер (гуа-дзэу N 2-р).

Комитетым итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр

къ. Мыекъуапэ, шышхьэлым и 6, 2015-рэ ильэс N 51

Сакъыныгъэм изекIорэ тамыгъ

Мы мазэм и 7-м кышыублагъэу и 14-м нэс телгы-тэгъэ Иофтхьабзэу «Пешеходный переход» зыфилохэрэм кыдыхэлъытагъэу пэшIорыгъэшъ Иофыгъоу къэ-рэкьолэныр (зебрэр) зыхэлэжыагъэр гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ кьулыкьум зехишагъ. Псэу-шъхьэр къэзышыгъэр мы кьулыкьум иИофышI.

Мыекъуапэ ичIыплэхэу анахъ цIыфыбэ зыщызэблэкIхэрэм Къэралыгъо автоинспекцием илофышIэхэм гъогурыкIохэр зэ-рэкьолэхэ фэе шапхъэхэр зэ-рыт тхылхэр ачагощыгъэх, къэрэкьолэным сабыйхэр гъо-гум зэпырищыттыгъэх.

Сабыйхэмрэ нахьыжыIо-хэмрэ ягуапэу тамыгъэм инэ-пэелъ «псэушъхьэм» кыфа-Iотагъ урамым узэрэзэпыры-кIыштым пыл шапхъэхэр зэ-рашIэхэрэр.

ЯтIонэрэ классым щеджэрэ Альбинэ янэжъ ежъ-ежырэу сакъызэ кызызэпырищыгъ, ильэ-сибгъу зыныбжъ Эмиль кыIо-тагъ нэфрыгуазэр зытет ыкли зытемыт гъогу зэхэкIыплэхэр зэрэзэпырчышт шыкIэхэр. Къэ-

ралыгъо автоинспекцием има-шинэ ит пкыгъоу макъэр лъэ-шы къэзышырэмкIэ республи-кэм икьэлэ шъхьалэ иурамхэу машинабэ зыщызекIохэрэм гъо-гурыкIоным ишапхъэхэр агъэ-цэкIэнхэм къащыфэджагъэх.

Шъугу къэдгъэкIыжыын хъу-гъэ-шIэгъэ тхьамыкIагъохэм якIэшакохэу лъэсрыкохэр бэрэ кызыэрэхэкIыхэрэр — гъогу зэпырыкIыным фыхэхыгъэ чIы-плэхэм анэсынхэкIэ шъхьахы-хэу, агу кызыщытеладэрэм гъо-гур щызэпачэу бэрэ мэхъу. Сыд фэдэ гъогу хъугъэ-шIагъи шэбж хьылъэ хэпхын плъэ-кIышт. Арышъ, ренэу усакыын фэе, нэфрыгуазэм иуцышъо къэнэфызэ узэпырэкIымы.

(Тикорр.).

УплъэкIунхэм къагъэлъэгъуагъэр

Общественнэ еплъыкIэхэр зэгъэшIэгъэнхэмкIэ Уры-сые гупчэм (ВЦИОМ-м) 2015-рэ ильэсым, мэкъу-огъум ышIыгъэ уплъэкIунхэм кызыэрагъэлъэгъуа-гъэмкIэ, пенсие фитыныгъэхэр зIугъэкIэгъэнхэм ыкли пенсиер къэлъытэгъэным шапхъэу пылхэм Урысыем щыпсэухэрэм янахьыбэр ащыгъуазэх.

2015-рэ ильэсым пенсие фи-тыныгъэхэр зIугъэкIэгъэнхэм ыкли страховой пенсиер къэ-лпытэгъэным яшапхъэхэм Уры-сыем кIуачIэ щыряIэ хъугъэ, мылькы зыщызIуагъэкIэрэ пен-сием шапхъэу пылгыгъэхэр зэ-рэщытыгъэу къэнэжыгъэх. Къэ-логъэн фэе «IофшIэнымкIэ пен-сие» зыфалощыгъэ гурыуакIэр хэбзэгъэуцугъэм зэрэхагъэкIы-жыгъэр, пенсием иIэгъэ стра-ховой Iахьыр страховой пен-сиеу зэрэхъужыгъэр, «мылькы зыщызIуагъэкIэрэ пенсиекIэ» заджэщыгъэхэр зэрэщытыгъэу кызыэрэнэжыгъэр. Джы пен-сиехэр зэхэушъхьафыкIыгъэ лъэкпIитIу хъугъэх: страховой пенсиер ыкли мылькы зыщызIуа-гъэкIэрэ пенсиер. УплъэкIун-хэм нафэ кызыэрашыгъэмкIэ, аныбжкIэ пенсием нэмысыгъэ цIыфхэр урысые пенсие систе-мэм ыгъэнэфэрэ ильэныкьо шъхьалэхэм дэгъоу ащыгъуа-зэх. ГушIылэм пае, зэупчыгъэ-хэм япроцент 76-м къауагъ Iоф языгъашIэрэм илофышIэхэм апае страховой тынхэр Пенсие-

хэмкIэ фондым лыгъэлэсынхэ зэрэфаер. Арэу щытми, зэуп-чыгъэхэм зыгъэлажыэхэрэм страховой тынхэр зэрафитыхэ-рэ шыкIэм лыплъэхэу къахэ-кIыгъэр процент 22-рэ нылэп. Джащ фэдэу зэупчыгъэхэм япроцент 63-м зэралытэрэм-кIэ, пенсие баллхэр кызыалы-тэхэрэр официалнэу атхыгъэ-хэу Iоф ашIэ ыкли шъэф хэмы-лъэу лэжъапкIэр къараты зы-хьукIэ ары нылэп.

1967-рэ ильэсым къэхъугъэ-хэу ыкли ахэм анахъ ныбжы-кIэхэу зэупчыгъэхэм япроцент 22-м къауагъ мылькы зыщы-зIуагъэкIэрэ пенсиер щыгъэ-зыегъэным ыкли страховой пенсиер зIугъэкIэгъэным зэ-рэфэхъазырхэр. УплъэкIунхэм ахэлэжыагъэхэм яджэуапхэм кызыэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, пен-сиехэмкIэ мыкъэралыгъо фон-дхэм (НПФ-хэм) цыхъэ афэзы-шIэу цIыфхэм ахэтыр бэп.

ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипресс-кьулыкьу

Тхьамафэм ихъугъэ-шIагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI ИофхэмкIэ и Ми-нистерствэ кызыэритырэмкIэ, шышхьэлым и 3-м кышыгъэжыагъэу и 9-м нэс республикэм бэджэ-шIэгъэ 81-рэ щызэрахьагъ.

Ахэр: гъэпцIагъэ зыхэлъ бэджэшIэгъи 8, тыгъуагъэхэу 32-рэ, цIыфым ыпкына-лынэ шэбж хьылъэхэр тырацагъэ-хэу 1, бзылфыгъэм ебэны-гъэхэу 2, нэмыкIхэри. Экономик-кэм ыльэныкьокIэ хэбзэгъэу-цугъэр гъогогъу 16-рэ аукуа-гъэу хэбзэухъумэкIо кьулы-кьухэм кыыхагъэщыгъ. Бэ-дджэшIагъэ зезыхьэгъэ нэбгы-рэ 66-рэ агъэунэфыгъ, зеха-фын алъэкIыгъэр процент 80-м ехъу.

Блэкыгъэ тхьамафэм Адыге-им игъогухэм хъугъэ-шIэгъи 9 къатехъухьагъ. Ахэм нэбгыри 4 ахэкIодагъ, нэбгырэ 12-мэ шэбжхэр атешагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэу водитель 51-рэ къаубытыгъ, гъо-гурыкIоным ишапхъэхэр гъо-гогъу 3166-рэ аукуагъэу кы-ыхагъэщыгъ.

Тикъэлэ шъхьалэ щыпсэурэ кIэлэ ныбжыкIэм ыльэныкьокIэ кызыэуахыгъэ уголовнэ Iо-фыр УФ-м хэгъэгъу кIоцI Iоф-

хэмкIэ и Министерствэ иот-делэу Мыекъуапэ щылэм ислед-ственнэ подразделение зэхи-фыгъ. Интернетым иамалхэр кызыфигъэфедзэ гъэпцIагъэ зыхэлъ бэджэшIагъэ зэрэзэ-рихьагъэмкIэ ар агъэмысэ. Уго-ловнэ Iофыр кызыэуахыным лъапсэ фэхъугъэр къалэу Санкт-Петербург ыкли Ленин-градскэ хэкум яполицейскэ-хэм зэхашэгъэ уплъэкIунхэм язэфэхьысыжыхэр ары. 2014-рэ ильэсым жьоныгъуакIэм кIэлэкIэ горэм хэбзэухъумакIо-хэм закыфигъэзагъ ыкли ащ ыльэныкьокIэ бэдджэшIагъэ зэ-рэрэрахьагъэр къафилотагъ. Со-циальнэ сетхэм арыхьагъэу Адыгеим щыпсэурэ хъульфы-гъэм травматикэ кIэрахъо зэ-рищэжырэм фэгъэхыгъэ къэ-бар рилъэгъуагъ ыкли ар ыщэ-фынэу унашъо ышIыгъ. Iашэр зыщэрэм тхыгъэ фигъэхыгъ, нэужым пкыгъом ищэфын пэ-лухъащт сомэ мин 30-р сотовэ телефон номерэу кырылуагъэм

ригъэхьагъ. Интернетым кы-щызэуахыгъэ нэклъыгъэр ежъ имыеу кычIэкIыгъэми, поли-цейскэхэм бэдджашIэр агъэунэ-фын алъэкIыгъ. Сыда Iомэ щэфакIом ахъцэр зэригъэхъэ-гъэ абонентскэ номеритIури ащ тетхагъэхэу кычIэкIыгъ. След-ствием уголовнэ Iофыр зэхи-фыгъ ыкли Мыекъопэ къэлэ хьыкумым Iэклигъэхьагъ.

Мыекъуапэ Iоф щызышIэрэ унэе предпринимателым гъучыр зэрагъэжырэ аппаратэу ахъ-щэшо зыуасэр шIозытыгъугъэ хъульфыгъэм ыльэныкьокIэ кызыэуахыгъэ уголовнэ Iофым хьыкумыр хэлпъагъ ыкли ащ лажъэ иIэу ыгъэунэфыгъ.

Предпринимателым УФ-м хэгъэгъу кIоцI ИофхэмкIэ и Минис-терствэ иотделэу Мыекъуапэ щылэм идежурнэ часть зыфи-гъэзагъ ыкли тыгъон бэдджэшIа-гъэр зезыхьагъэу зэгъуафэрэр илофышIэу зэрэщытыр арилуагъ. ХэбзэухъумакIохэм зэхашэгъэ уплъэкIунхэм ар къагъэшъып-къэжыгъ, бэдджашIэри псын-кIэу къаубытыгъ. Кызыэрэнэ-фагъэмкIэ, ащ уголовнэ пшъэ-дэкIыжъ тыралъхьагъэу ильэ-си 10-рэ пщынэнэу щытыгъ. Ау кызыатIупшыжыын фэе уахъ-тэр къэмысыгъэу хьапсым кы-дагъэкIыжыагъэ. Хьыкумым унашъоу ышIыгъэмкIэ бэ-дджашIэр ильэси 2-рэ хьапсым дэсыщт, ышIагъэм егупшысэ-нэу уахътэ илэщт.

Хыныгъу-2015-рэ

Уарыгушхоныр атефэ

Мы илъэсым зэкӀэмкӀи фышхъэ лэжыгъэ гектар мин 97,4-рэ республикэм шапхыгъагъ. Ащ щыцӀу коцым гектар мин 83,4-рэ, хъэм гектар мин 11,5-рэ рагъэубытыгъагъ. ЗэкӀэмкӀи лэжыгъэ тонн мин 500,4-рэ республикэм кыщыхыжыгъ. БлэкӀыгъэ илъэсым елытыгъэмэ, ар тонн мин 90-кӀэ нахыб. ГурытымкӀэ бжыхъэсэ гектарым центнер 52-рэ кырахыгъ. Къэлогъэн фае ащ фэдиз лэжыгъэ къахыжъу джырэ нэс кызырэхемыкыгъэр.

Хабзэ зэрэхуыгъу, лэжыгъэм и Мафэ бэмышӀу республикэм щыхагъэунафыкыгъ. Ащ ехуӀлӀу лэжыгъэм икӀэгъэкӀынкӀэ, илухыжынкӀэ гъэхъэгъэшлӀхэр зилӀхэр кыхагъэщыгъэх. АР-м и Лышхъэ ыцӀэкӀэ агъэнэфэгъэ шлухафтынхэр, щытхуцӀу «Адыгеим мэкӀумэщ производствэмкӀэ изаслуженнэ юфышӀ» зыфилорэр зыфагъэшшошагъэхэм анэмыкӀу, АР-м мэкӀу-мэщымкӀэ и Министерствэ ищытху тхылхэр анахь дэгъоу зыкӀэзыгъэ-лӀэгъуагъэхэм аратыгъэх. ЗэфӀхысыжхэр зашӀыхэм, районхэмкӀэ лэжыгъэм илухыжынкӀэ апэрэ шӀолпырымкӀэ кӀэгъэлъэгъон анахь гъэхъэгъэ дэгъу зилӀу агъэнэфэгъэр Красногвардейскэ районыр ары, ятӀонэрэ шӀолпырымкӀэ Теуцожь районым

Республикэм ичыгулӀжхэм гъэхъэгъэшлӀхэр ялӀху бжыхъасэхэр лӀахыжыгъ. Охътэ кӀэкӀым кыкӀоцӀ чӀэнагъэ имылӀу лэжыгъэр аложьыным фэшӀ къатефэрэр зэкӀэ ахэм ашӀагъ.

Республикэм ихъызмэтшӀа-плӀэхэмкӀэ, апэрэ шӀолпырымкӀэ апэрэ чыплӀэр зыубытыгъэр Джэджэ районым шыӀэ зӀлухыгъэ лӀахъэхэлъ обществӀу «Дондуковский элеватор» зыфилорэр ары. Бжыхъэсэ гектар 2830-у ялагъэм гурытымкӀэ гектар тельытӀу центнер 66,9-рэ мыщ кыщыхыжыгъ. ЯтӀонэрэ чыплӀэр зыубытыгъэр Кошхъэблэ районымкӀэ Зыхъэ Зураб имэкӀумэщ фермер хъызмэтшӀаплӀ, бжыхъэсэ гектар 567-м гектар тельытӀу гурытымкӀэ центнер 66,1-рэ кыщырахыгъ. ЯцӀэнэрэ чыплӀэр зыубытыгъэ Шәуджән районымкӀэ

кӀэ центнер 58,9-рэ кытыгъ. ЯтӀонэрэ шӀолпырымкӀэ пӀэрытныгъэ зыубытыгъэхэр МыекӀопэ районымкӀэ хъызмэт-

Мы илъэсым зэкӀэмкӀи фышхъэ лэжыгъэ гектар мин 97,4-рэ республикэм шапхыгъагъ.

шӀаплӀу «Краснодарагроальянс», ТӀэхутӀэмыкӀое районымкӀэ АхӀэджэго Батыр имэкӀумэщ фермер хъызмэтшӀаплӀ, МыекӀуапӀкӀэ хъызмэтшӀаплӀу «Аг-

мэтшӀаплӀэм икомбайнерӀу, тонн 3470-рэ кӀэзыхыжыгъэ Виктор Белевцевыр, Теуцожь районымкӀэ мэкӀумэщ фермер хъызмэтшӀаплӀу «Парус» зыфилорэм икомбайнерӀу, тонн 3030-рэ зыложыгъэ ШхъэлӀхъо БислӀан, Шәуджән районымкӀэ хъызмэтшӀаплӀу «Зарям» икомбайнерӀу, тонн 2645-рэ кӀэзыхыжыгъэ Николай КонозенкӀэр, къалӀу МыекӀуапӀкӀэ мэкӀумэщ фермер хъызмэтшӀаплӀу «КӀэрӀэщӀ Д. М.» зыфилорэм ихъызмэтшӀаплӀу Александр Винниковыр.

Джащ фэдӀу район пӀӀчӀ анахь лэжыгъэ бӀэгъуагъэ

ГурытымкӀэ бжыхъэсэ гектарым центнер 52-рэ кырахыгъ.

кызыхыгъэхэри агъэнэфэгъэх, щытху тхылхэр афагъэшшошагъэх. Теуцожь районымкӀэ зӀлухыгъэ лӀахъэхэлъ обществӀу «Киево-Жураки» зыфилорэм ипацӀу АбыдӀэ АслӀан, Джэджэ районымкӀэ мэкӀумэщ фермер хъызмэтшӀаплӀэм ипацӀу Сергей Анисимовыр, Кошхъэблэ районымкӀэ мэкӀумэщ фермер хъызмэтшӀаплӀэм ипацӀу Алхъо Заурбек, МыекӀопэ районымкӀэ хъызмэтшӀаплӀу «Радугэм» икомбайнерӀу Сергей Резник, Джэджэ районымкӀэ СКХ-у «Радугэм» ипацӀу Сапый Юныс, Шәуджән районымкӀэ хъызмэтшӀаплӀу «Премимумым» исеменоводӀу Тутарыщ Андзаур, къалӀу МыекӀуапӀкӀэ мэкӀумэщ фермер хъызмэтшӀаплӀэм ипацӀу ТхӀапшӀӀэкӀо СултӀан, Красногвардейскэ районымкӀэ «Колхоз Ленина» зыфилорэм ипацӀу КӀыкӀ ДӀӀулӀтбый, ТӀэхутӀэмыкӀое районымкӀэ хъызмэтшӀаплӀу «Прикубанскэм» ипацӀу ШӀуцӀэ Махъмуд.

ПАТӀЫКӀО Анет.

АР-м и Лышхъэ ыцӀэкӀэ агъэнэфэгъэ шлухафтынхэр, щытхуцӀу «Адыгеим мэкӀумэщ производствэмкӀэ изаслуженнэ юфышӀ» зыфилорэр зыфагъэшшошагъэхэм анэмыкӀу, АР-м мэкӀу-мэщымкӀэ и Министерствэ ищытху тхылхэр анахь дэгъоу зыкӀэзыгъэ-лӀэгъуагъэхэм аратыгъэх.

теклоныгъэ кыдихыгъ, ахэм сомӀэ мини 100 зырызрӀэ дипломхӀмрӀэ афагъэшшошагъэх.

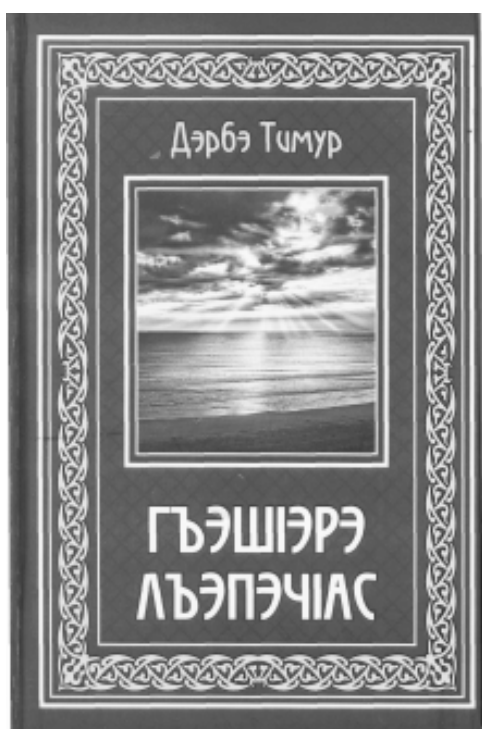
хъызмэтшӀаплӀу «Премимум» зыфилорэм. Бжыхъэсэ гектар 1255-м изы гектар гурытым-

рофирма Юма» зыфилорэр ары.

ЛӀэжыгъэм илухыжынкӀэ зилӀ-

лӀэжыгъэ тонн 3742-рэ зыложыгъэ Сергей Деркачевыр, Кошхъэблэ районымкӀэ мэкӀумэщ фермер хъызмэтшӀаплӀу «ПыщхъожӀ А. Ю.» зыфилорэм икомбайнерӀу, тонн 3540-рэ кӀэзыхыжыгъэ Итуо РуслӀан, Красногвардейскэ районымкӀэ хъызмэтшӀаплӀу «Родинэм» икомбайнерӀу, тонн 2863-рэ зыложыгъэ Николай АлифиренкӀэр, МыекӀопэ районымкӀэ хъызмэтшӀаплӀу «Краснодарагроальянсым» илофышӀу, тонн 2027-рэ зыложыгъэ Алексей Егоровыр, ТӀэхутӀэмыкӀое районымкӀэ «Прикубанскэ» хъыз-

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шлухьафтын
къафэгъэшъошэгъэным хэлэжьэрэ Ioфшлагъэхэр

Нэклубгъо дахэу литературэм хэуцошт

Лъэшэу шлогъэшлэгъонэу, сигуапэу седжагъ Дэрбэ Тимур иусэхэр кызы-дэхьэгъэ тхыльэу «Гъэшлэрэ лъэпэчлас» зыфиорэм.

Тимур сэ зэрэслэрэр адыгэ лъэпкъ дахэм изы клэлэ лүшэу, адыгэм хэлын фэе шэнхэм язехьаклоу, инамыс, иады-гагъэ зыгъэлъэлэрэ, къэзыухъумэхэрэ цыфэу ары. Мы тхыльэу зигугу къэсшы-рэри арын фае чъэпхыгъэу, лъэгэплэшлу нэсыгъэу зыклэхугъэр. Сэ теубытагъэ хэлыу къэсэлэ: сьд фэдиз ныбжь цы-фым илэми, шылэныгъэм илъэоянэхэр зэрэмыпсынклэхэм регъэгупшысэ, уищылэ-ныгъэ гъогу урыплэжьынкэу уешы.

Гуцылэ баих, гум кыкылэрэ гуцылэ лъаплэх Тимур иусэхэр зэрэзэхэтхэр. Сьдэуштэу ар умылошта мыхэм афэ-дэ гуцылэхэм ауж:

Насыпыр дышъэ нурэу члым шаго-щымэ,

Тхэм ылэмычлэ уилышъ, кыуе-рэт.

Бзыльфыгъэр ащ лъагэу зэрилэтырэм уимыгъэгущон ылэклыштэп:

Дэхэгъэ шапхэу о ущыл, бзыль-фыгъэр.

Тимур иусэ сатыр пэпчъ уегъатхэ, угу нэсых, узэлъаштэ. Еж ищылэныгъэ гъогу шызэхышлагъэм кытыгъэ гупшы-

сэхэм ямэхьанэ кыплыгъэлэсэу, уагъэ-бырсырэу гуцылэхэр кегъотых, урегъэ-гупшысэ: хъярба уильфыгъэ инасып плъэгъуныр, цыфыр шлу плъэгъуныр.

Ары цыфыгъэр, гуфэбэныгъэр хъяр, гушлуагъу. Ау цыфыр шлу зэрэплъэгъун фаер зыщыгъупшагъэу шылар маклэп. Мары Украинэм щыклорэ заом цыфэу лажъэ зымылэхэр хэклаудэх. Ар гыбзэ.

Сэ сшъхэклэ бэ Тимур иусэхэм гъэсэпэхьдэу къахэсхыгъэр. Зыми фэ-мыдэу уасаклом гупшысэ гъэшлэгъонхэр исатырхэм лупклэу къащырилотыкын ылэклыгъ. Тхьауегъэпсэу, Тимур!

Мы тхылым Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шлухьафтын фэгъэшъо-шэгъэныр игъоу сэлъытэ, ар зиеплъы-клэхэм сигуапэу адесэгъаштэ.

Урысые Федерацием изаслужен-нэ артисткэу, Адыгэ Республикэм инарднэ артисткэу ЖЭНЭ Нэфсэт.

Ны-тыхэм къафалотэшт

Урысые общественнэ движениеу «Народный фронт» зыфиорэм ичылпэ къутамэу Адыгеим щызэхэщагъэм хэтхэм рахъухьагъ клэлэцыкыкхэм ыпклэ хэмыльэу лэзэгъу уцхэр къафалотэшт.

«Народнэ фронтым» хэтхэм регионхэм ащызэрагъэшлагъ мы Ioфыгъом ны-тыхэр щыгъуазэхэмэ. Къызэрэчлэклыгъэмклэ, зэупчыгъэхэм япроцент 79-м къалуагъ клэлэцыкыкхэм ыныбжь илъэсищ охъуфэ лэзэгъу уцэу врачым кыритхыкылэрэ ыпклэ хэмыльэу кыратын зэрэфаер къазэрарамылорэр. Процент 3-р ары нылэп кыхэзыгъэщы-гъэр ащ фэгъэхьыгъэу клэлэ-цыкыкхэм поликlinikэхэм анахь лъэгъуплэ чыплэхэм мэкъэгъэ-лүхэр зэрапылэагъэхэр.

Адыгеим мы лъэныкъомклэ Ioфхэм языхтэ зэрагъэшлагъ «Народнэ фронтым» икътутамэу

республикэм щызэхэщагъэм хэтхэм. Соцопросэу ахэм ашыгъэм къызэригъэлъэгъуа-гъэмклэ, зэупчыгъэхэм азы-ныкъом нахьыбэм ашлэрэп клэлэцыкыкхэм ыныбжь илъэсищ охъуфэ лэзэгъу уцэу врачым кыфыритхыкыхэрэ ыпклэ хэ-мыльэу къаратын зэрэфаер. Процент 33-м ашлэ ащ фэдэ фитыныгъэ зэралэр, ау врач-хэм ахэр къафырамытхыкыкхэм къалуагъ. Зэупчыгъэхэм япро-цент 15-р ары нылэп а фэгъэ-клотэныгъэр кызыфагъэфедэу зылуагъэр.

«Шылэныгъэм къызэригъэлъа-гъорэмклэ, ны-ты ныбжьыклэхэм

янахьыбэм ашлэрэп яфитыныгъэ-хэр, врачхэр гүлэхэрэп ахэм

ягугу къашынкэу. Ныхэм ащыщ-хэм къало ащ фэдэ фитыныгъэ

зэралэм щыгъуазэхэу, ау кы-зыфагъэфедэн амылэклэу. Зэмклэ лэзэгъу уцэу клэлэцы-кхэм ищыклагъэр «а програм-мэм хыхьэрэп» е «мы мазэм а лъэныкъомклэ мылэку къа-тупшыгъэп» ало врачхэм, — кыхегъэщы «Народнэ фрон-тым» икътутамэу Адыгеим шы-лэм итхьаматэу Анатолий Ле-люк. — Унэгъуабэхэмклэ лэ-пылэгъушлу хуэшт клэлэцыкыкхэм ыныбжь илъэсищ охъуфэ (са-быибэ зилэхэм — илъэси 6-м нэс) ыпклэ хэмыльэу лэзэгъу уцхэр алуклэхэ хуэмэ. Поликли-никэхэм зэклэми ащ фэгъэ-хыгъэ къэбар зэрытыр, лэзэгъу уцэу а программэм кыхиубы-тэхэрэри кыщытыгъэу, апылэгъ-эн фае. Ащ епхыгъэу тхыгъэ дгъэхьыгъэ Адыгэ Республи-кэм псауныгъэр къаухъумэгъэ-нымклэ и Министерствэ».

«Фронтовикхэм» рахъухьагъ охтэ благъэхэм клэлэцыкыкхэм поликlinikэхэм, клэлэцыкыкхэм ыгъыплэхэм ащылэнхэу, ны-тыхэр яфитыныгъэхэм ащагъэ-гъозэнхэу.

(Тикорр.).

Зыныбжь имыкыугъэхэр зыщылажьэхэ мышъушт Ioфшлагъэхэр агъэнэфагъэх

Зыныбжь имыкыугъэхэр зыщагъэлэжьэнхэ фимыт Ioфшлагъэхэр хэбзэгъэуцугъэм щыгъэнэфагъэх.

Гуцылэм пае, Урысые Федерацием Ioфшлэнымклэ и Кодекс ия 265-рэ статья къызэрэщыдэлъытагъэмклэ, зыныбжь илъэс 18 мыхъугъэхэр фитхэп чычлэгъ Ioфшлэнхэр, япсауныгъэ кьегоон зы-лэклышт Ioфхэр агъэцэклэнхэу, джэ-гун бизнесым хэлэжьэнхэу, чэщырэ Ioф зышлэрэ кабарехэмрэ клубхэмрэ Ioф ащашлэнхэу, шьон пытэхэм, тутынхэм, наркотикхэм якъыдэгъэклын, язещэн, ящэн хэлэжьэнхэу.

Зыныбжь илъэс 18-м нэмысыгъэ-хэр командировкэ агъаклохэ, чэщы-рэ, тхьаумэфэ, мыIoфшлэгъу мэфэкл мафэхэм агъэлажьэхэ хуэштэп. Мы-хэм къахиубытэхэрэп къэбарлыгъэлэс амалхэм, кинематографием епхыгъэ организациехэм, телевизионнэ коллек-тивхэм, театральнэ, концерт органи-зациехэм, циркхэм ятворческэ Ioфы-шлэхэр.

Урысые Федерацием Ioфшлэнымклэ и Кодекс ия 269-рэ статья зэрэщы-хэгъэунэфыкылыгъэмклэ, зыныбжь имы-кыгъэхэм Ioфшлэн зэзэгъыныгъэр зэ-щагъэкъожьы зыхьуклэ, гарантия те-дзэхэр ялэх. Ахэр Ioфшлагъэхэм къа-зылуагъэкыхэрэп Ioфшлэнымклэ къэра-лыгъо инспекциемрэ зыныбжь имыкы-гъэхэм яIoфхэмклэ ыкли ахэм яфи-тыныгъэхэм якъэухъумэнклэ комисси-емрэ кызызэгъыхэклэ ары нылэп.

Зыныбжь имыкыугъэхэу гурыт еджа-плэхэм ачлэсхэм, пэублэ, гурыт, ап-шъэрэ сэнэхьат гъэсэныгъэ заща-рагъэгъотырэ учреждениехэм ащеджэ-хэрэм Ioф зэралэгъэ уахьтэм телъы-тагъэу лэжьапклэ араты. Ioфшлэн къа-зытырэм иахьщэ щыщ мыхэм ялэжьа-пклэ афытыригъэхон ылэклышт.

**Адыгэ Республикэм
ипрокуратурэ ипресс-къулыкху**

Адыгеим исурэттеххэр дунэ къэгъэлъэгъонэу «Къэкхэрэм ядунай» зыфиорэм хэлэжьагъэх

**Францием икълэу Бордо —
дунаимклэ ботаническэ сад анахь
инхэм ащыщыр зыдэщылэм а
къэгъэлъэгъоныр шыкыуагъ.**

Хэгъэу 27-мэ ясурэттеххэм ялэшлагъэхэр ащ кырахьыплэгъагъэх. Сурэттехыгъэ 2500-м щыцэу лъэныкъуитлэм ахэлэжьэнхэу анахь сурэт дэгъу 400-р кыхахыгъ. Адыгеим щыщ сурэттех ныбжьыкыкхэм Дмитрий Войновым исурэттехыгъэу «Смотрящий» зыфиорэм осэ-шхо къэгъэлъэгъоным кыщыфашыгъ. Ащ Лэгъо-Накъэ щытырихыгъэ сурэтым тлоклэ куум ынэз кыщыкыкырэ остыгъаер итэлагъо.

— Клычлэу кыфэнэжьыгъэр зэклэ зэзы-угъоиллэжьыгъэ цыфэу къэзыуцухьэрэ ду-наир кызылэпызыплъыхьэрэм ар фэгъэдагъ, — кылуагъ Мыекъопэ къэлэ фотоклубэу «Лэгъо-Накъ» зыфиорэм хэтэу Дмитрий Вой-новым.

Сурэттехыгъэу «Смотрящий» зыфиорэр фо-тохудожникхэм я Европейскэ федерации ыгу-рихыгъ. Шлэныгъэлэжь-ботаникхэм ядунэе симпозиумэу Бордо шыкыуагъэм су-рэттехыгъэ анахь дэгъуи 150-мэ ащыцэу ари кыщагъэлъэгъуагъ.

Джыри си Едэпсыкъоешхо сыдэт

(Къызыкълъыклорэ
шышхъэлум и 5-м
къыдэкыгъэ номерым ит).

Іальмэкъыр

Кымафэр къызысыклэ хъупкэр агъуцуты, псы щалгэр гуагъуцощтыгъ. Іутлэн гъугъэм псы тыраутхэмэ, агъуцынзэ, клапсэм дащыщтыгъ, етланэ пхъашлэмклэ теожыххэзэ зэтыраубэщтыгъ.

Мафэм сянэ Іальмэкъитлур ышлыщтыгъ. Тхымафэм Іальмэкъ пшыкълутфыр зыригъэкъуклэ, тятэ дахэу ахэр зэригъэуцохэзэ кушхъэфачъэм пишлэти, готэу Къурымбый — къошъоидзым дэжъ рицаллэщтыгъ. Ащ чапычитф ритыти, Пшызэ къуашъомклэ зэпырищыщтыгъ. Етланэ кушхъэфачъэр, Іальмэкъхэр зэрэпышлагъэу, ыпшъэ дигъэуцоти, бгы лъагэу лъэоенишъэ хъурэмклэ дихъыештыгъ. Джащ тетэу къэзэкъ къутырхэу Корсунскэм, Васюринскэм ыцэтти, щипщэщтыгъ. Амышъэфыгъэу къыщэжыгъэу зыкли къыхэкълыгъэп.

Іальмэкъымклэ а лъэхъаным бзылфыгъэм зэккэ зэрихъэщтыгъэ. Хъэкланлэ кломи, гъомылэ Іэшлхэр илъэу ылыгыгъ. Тучаным щэфакло кӀуагъэми, Іальмэкъыр ылэ пылъэгъагъ. Унагъом Іальмэкъ зытлур илыгъ. Зепхъанклэ псынклэгъэ, ау пытагъэп, шлэхэу лажъэщтыгъэ. Арышъ, Іальмэкъыр зыщэрэмклэ фэдэщтыгъ, щыщэфэн шыклэщтыгъэп. Унагъомклі Іальмэкъри матэм фэдэу зымылкъу къэклуплэу щытыгъ.

НэкӀмэзэ мафэу 1959-рэ илъэсым, гъэтхалэм сянэ хъупкэм къыдэкӀи тиунэкъощхэм адэжъ гушлукло кӀуи къызэкӀожым, сэ сыкъэхъугъ. Хъаблэм сабыеу къытехъухагъэр зэкӀэри яунэхэм къарыхъухагъэх. Бзылфыгъэу хъаблэм тесыр зэлпыплъэжыщтыгъ, зэфэсакъыжыщтыгъэх. СшынахыкӀлэу Адамэ бирам мафэу, сянэ изакъоу, зи шъхарымытэу къыфэхъугъ. Тиунагъо сабыеу кӀихъуагъэм инахыбэр Мелэчхъанэ тхымакӀлэм ылэгъу тыкӀихъухагъ. А мафэми сянэ къыфэсакъэу Мелэчхъанэ клэрысыгъ шъхаем, ахэри клэлэбыныгъ. Хъакум щэу тыригъэуцугагъэр къытырихыжынынэу клэим ечъэхи, хатэр зэпичи чъэу къэчъэжыфэ Адамэ къэхъугъ. Лэныстэр хъазырэу щылыгъэти, сянэ кышты, ежъежырэу ныбыджыр пиупкыжыгъ. Гъэрет имылэжъэу, сабыир плэкӀор лъапсэм щылъ плуаблэм телъэу Мелэчхъанэ къызелъэдэжым гъыгъагъ. Щэлэфэ сянэ изакъоу къызэригъэнагъэр зыфимыгъэгъужъэу хэтыгъ.

Мелэчхъанэ сятэ ятэшпхъоу Рахъмэт ыпхъугъ. Къыным хэмыклэу къэхъугъэ цыф. Ятэрэ янэрэ Сыбыр рашыи иклэдагъэх. НыбжыкӀлэу, илфыгъэхэр джыри альако темыуцагъэхэу уз къышти, шлэхэу лагъэ. Яхэтэ кӀыб къытфэгъэзагъэу щысыгъэх. Чылэм тидэхъан зыхукӀлэ, клэим тыкъехыти, ахэм яхэтэ цыпэ дэжъ нэпкъ лъагэу илэм тидэкӀуаети, гъогу тӀуакӀлэмклэ тыкӀырекӀоклыщтыгъ. Джанхъот унэгъуитӀоу, зэунэкъощхэу ахэр зэпэлусыгъэх. Якъэлэчъэ Іупэ пхъэнтӀэкӀушыхъэм Мелэчхъанэ шалыр къэщэкӀыгъэу къыдащыти, тыгъэм зыригъэуо тесыщтыгъэ.

ТетӀысхъаплэм тесэу еджаплэм сыклоу сыкъызылӀэгъукӀлэ, чыжъэу къыригъажъэщтыгъ: «А остыгъэ нэф, сидэу титӀуакӀлэ къэбгъэнэфыра?» — зилоклэ, сигъэгубжыщтыгъ. СызэцӀыклум сыпшъэшъэжые дэхагъэп. Сышлурлэу, сшъхъац плуакӀлэу, шъхъацышъо теубытагъи сымӀлэу бэрэ сыхэтыгъ. Сыкъызэхъум сшъхъац фыжыгъэ, етланэ мэкӀлэ-макӀлэу зызэблихъузэ къыздиштэжъэу къэушлурлэжыгъ. Ахэр зыдэсэшлэжыти, Мелэчхъанэ къыскӀэнэкӀалъэу къысшӀошлэти сытеуожыщтыгъ. «Сытыгъэ нэф джыри, сыостыгъэ нэфэпышъ, къысемыл» — зысӀокӀлэ, тхымакӀлэр шъабэу ІушхыпцӀыкӀыти, етлани къылощтыгъ: «А сидэу унэфын».

Плуаблэр

Плуаблэр нахыбэрэмклэ зышлыщтыгъэр нан. Адыгэ унагъомклэ плуаблэр псэолъэ шлэгъуагъ. Чылэм дэс шъузыр плуаблэм ишынклэ зэнэкъокъуштыгъ. Зиплуаблэ гухъар дахэ зэрытыр ашлэщтыгъ. Ар клэракӀлэу дэпкъым пылъагъэщтыгъ. Лыжъ плашъэ унагъом зэрысыр къырыпшлэу плуаблэу дэпкъым пылъагъэм ащ илэшэ-шъуашэхэр пылъагъэщтыгъ. Плуаблэр ошэкӀур члэгъым чалъхъэщтыгъ, плэкӀор лъапэм Іуалъхъэщтыгъ, щыгын пылъаплэм дыпалъэщтыгъ. Нанэ ІутӀлэным нэмазлыкӀыр дэхэ дэдэу ишлыкӀыщтыгъ. Ар дэпкъым пилъэщтыгъэп. ГъэтӀылыпӀлэ илэу намаз зыишлыштым къыштэти, зиухыкӀлэ зэклоцӀигъэчэрэгъожыти, нэмазщыгъыри клӀоцилхъажыти, ыгъэтӀылыпъыжыщтыгъ. Нанэ илъэс къэс плӀоблакӀлэ ышлыщтыгъ, адыгэ унагъо ар зэрымылъ шылагъэп. Плуаблэр хъадэм дычлалъхъэщтыгъ.

Плуаблэр ащэщтыгъэп, унэгъо клӀоцим щызэрахъэщтыгъ. Тыкъызагъэкощым, нанэ плӀоблиц къыздихъыжыгъагъ.

Адыгэкъалэ плуаблэ щашыжыгъэп.

ПсырыкӀхъаблэм къытетӀысхъэх

ПсырыкӀхъаблэм нанэ зытесыр илъэсым къехъугъэу

чыплэхэр аубытэу, унэгъуакӀэхэр къытетӀысхъэхэу фежыагъэх. Щэбанэкъо Хъазрэт ыкӀоу Лымыщэкъо Рэщыдэ къуладжэм къызыщигъазэу Фэрзажом зыщыхъажырэ гъунапкъэм чыплэр шиубытыгъ. Къуладжэм псыр дизэу къызщыдэуцорэм, ячагу зэрэдэсхэу пцэжые ешэщтыгъэх, хытыур хагъэуцоти изыбзэу къыхалъэшъужыщтыгъ. Псыр зызэкӀлэ-кӀожыкӀлэ, яхэтэ лъапсэ дэжъ мэшэ куоу щыратхъугъэм псыр имыгъукӀлэу гъемафи кӀымафи итыщтыгъ. Ащ пцэжыеу зыдырихъагъэу къынэрэр щыхъужызэ, гъэ реным къыхахызэ ашхыщтыгъ. КӀымэфэ щтыргъукӀлэу сшынахыкӀлэ Адамэ ынэхэр кыкӀлэу унэм кылъэдэжыгъ, «Сэ джыдэдэм слъэгъугъэр шъошлэ?» Рэщыдэ ыкӀо нахыжъэу Уалидэ кӀыгъоу ямаш, мыл Іужъоу тештыхъагъэр обзэгъумклэ зэхакъути, псым матэр члагъэби, слъэгъузэ пэргоматэ къыхахыгъ. Сыда тэ ащ фэдэ машэ тимыл?» — ылауагъ. Яхъопсэгъагъ.

Ахэм якӀалэхэмрэ тэрырэ тыкӀыздэхъугъ. Ядэжъ ренэу тыкӀлощтыгъ. ТыхъаблэкӀлэ Рэщыд ары апэрэу телевизорыр зыщэфыгъагъэр. ЦыкӀуи ини къэмынэу хъаблэм тесыр зэкӀлэ щызэрэгъоити, кинон тепллыщтыгъ. Апэ къэжыгъэгъэ телевизорым «Рекорд» ыцлагъэр. Ащ непэ фэдэу шъо зэфэшъхъафкӀлэ къыгъэлъагъоштыгъэп. Шлуцлэмрэ фыжымырэ къытыщтыгъэр, ау ежъхэм пленкэ ялагъ. Индийскэ фильмэ шылэу тызыкӀорэм, а пленкэр экраным тырагъэуцоти, къолэнэу, шъо зэфэшъхъафкӀлэ кыгъэлъагъоштыгъ. Джыри сынэгъу клэ апэрэ фильмэу тызэпллыгъагъэр. Псыр кӀиугъэу пхъэ унэжъ цыкӀлхэр зэхикъутагъэу ехы, бзылфыгъэ дахэм ынэтлэ гузэгъу шлуцлэ хъурае тетэу, псыр ыпшъэтыкъ къэсэу кыредзэ, ащ ытамэ пхъэтэ-къэжъэу телъым шъэожые цыкӀоу тесым чы цыкӀлур ылыгъэу блэу къясылӀэрэм ецыпао. А фильмим джыри сепллыжыи сшӀоигъоу бэрэ сылпылӀагъ, ау къыгъэлъэгъожыгъэу сытефагъэп.

Рэщыдэ бэ зэрымыгъэшлэщтыр пшӀлэнэу щытыгъ. Къэжъэрэр зэкӀлэ апэрэхэм ащыцэу зэригъэгъотыщтыгъ. Апэрэ машинэри тыхъаблэкӀлэ зыщэфыгъагъэр Рэщыд. «Победэ» уцышъо шхъонтӀэшхом исэу тыхъаблэ къыгъэкӀлэракӀэщтыгъ. Ячагу унитӀу дэтыгъ. Зым исыгъэх, адрэр унакӀлэу, хъакӀлэхэр къафакомэ, члэхъэу унэ шыгъагъ. А унэр тэркӀлэ музеигъ. Тэ тимылэу, тымылӀэгъугъэ ІлӀлэ бай ащ илыгъ. Зэо ужым, Рэщыдэ янэшэу Лилыукъо Лао хэгъэгум икӀыжыи, Америкэм щыпсэунэу хъугъагъ. Джащ къафигъэхыщтыгъэ кэтбэз плэтэдэ дахэхэр, дэпкъдэлӀлэ гъэшлӀэгъонхэр, сувенир зэфэшъхъафхэр зэгъагъэу члэлъыщтыгъэх. Тыкъамыгъэкощызэ иунагъо кӀыгъоу

янэшпхъум дэжъ къызэкӀом, Рэщыдэтхэм ядэжъ къэкӀогагъэх. Ахэр нэмыкӀ дунае къызэрикӀыгъэхэр нэфагъэ. Шъузымрэ шъэожые цыкӀлутлурэ кӀыгъугъэх. Бзылфыгъэм адыгабзэ ышлэщтыгъ, Тыркуем щыпсэурэ адыгэхэм ащы-

щыгъ. Джащыгъум апэрэу зэхэсхыгъагъ адыгэхэр нэмыкӀ къэралыгъо зэрэщыпсэухэрэр, ау ар къызхэкӀыгъэр къалоу зыкӀи зэхэсхыгъэп. Шъэожые-хэм адыгабзэр ашлэщтыгъэп, янэ инджылызыбзэкӀлэ адэгущыліэщтыгъ. Дахэу фэпэгъагъэх. Бзылфыгъэр ишлугъо-шъуашлоу нэгъуфыгъ, шъхъац тӀыргъо дахэр уцъерыхъэгъагъ, уцышъо чыпцӀлэу кэтэбэ джэнэ дахэ щыгъыгъ. Лыым клэко-зэпылӀэу щыгъыгъэри бзылфыгъэм иджани тыгъэм пэ-лыдыщтыгъэх. КлэпцӀыкӀлхэм щыгъынэу ащыгъыр янэ мафэ къэс афизэблихъуштыгъ. НэмыкӀ дунайи, нэмыкӀ шылакӀи зэрэщылӀэр ахэмклэ къэсшлэ-гъагъ.

Рэщыдэ шэкӀо бэлахыгъ, ары клодыплэу фэхъугъэри. Тыкъагъэкощынклэ бэ щымылэжъэу, кӀымафэм шакӀо кӀуагъэу щэ гъорыкӀоу къытефагъэм ыпсэ хихыгъ. Тыкъамыгъэкощыжызэ, ихъадэ Адыгэкъалэ къащэжыи шычлалъхъагъ. Тыкъызагъэкощым зэпэчыжъэ тызэфэхъугъ.

Мамыекъо Сэлымчэрые (Тао) бэрэчэтэу, нэхъошхо зыпыллыжъэу тыхъаблэ тесыгъ. Шлу тлэгъоу, тэри тыкӀыльэгъоу щытыгъ. Унэ ышлынэу хъаблэм щызырегажъэм, унагъо илагъ, ишъэожые илӀэситӀу ыныбжыгъ. «Къакомэ, кӀожъэу гъогум тетынхэм нахыи, мыхэр къыздычлӀэгъэтӀысхъэгъагъэхэмэ дэгъугъэ, унэри апэблагъэмэ, ялофи нахъ клӀклэн, унэшлын-ри Іэшлэх хъун», — ылуи, Тао янэу Сэтэнаер нанэ къелъэ-лугъагъ. Унэ цыкӀоу унитӀу нахъ мыхъурэм члӀгъахъэхи, унэр аухыфэ члӀсыгъэх, клӀлэцӀыклум лыпылӀагъэх. Аслъанбый клӀлэ шьонтӀлэу щытыгъэти, Тао пхъэ кухъэ къышдагъэми, диунэкӀыгъ, пкӀэу къыхыштытми Іэрыфэгъоу дицагъ. Хъалэлэу зэхэтыгъэх.

Тао ишъхъэгъусэу Клэщэкъо Хъаджымосэ ыпхъоу Нурет уахигъэпллыхъэу бзылфыгъэ хэхыгъагъ. ЫлӀэшхытӀу къымыхынынэу ымышлӀнэрэ шылагъэп. ЫшлӀэрэр къахъэщэу, хулыфыгъэ лофи бзылфыгъэ лофи изэфэдагъ. Гъомылэу ыгъэхъазырырэр Іум иткӀлхъэу Іэшлоу пцъерыхъэщтыгъэ. Къурмэн, Би-рам мафэхэм ыгъажъэти, хъатӀкӀэу, къурамбыеу, клӀнклэ-хъалаоу, щэлэмэ гъэжъагъэу къытфихыштыгъэхэм афэдэ непэ къызнэсыгъэми сшхыгъэп. Ащ фэдэ бзылфыгъэу къэхъурэр зырыз. Іушыгъэ, упчӀлэжыгъоу хъаблэм тесыгъ, зыищицӀагъэм игушылэ щэрыо укъыриутыни ылъэкӀыштыгъагъ. ТхылӀмэ яджэщтыгъэ. «Нартхэр» зыфилорэ тхылыр ылыгъэу хъаблэ шъуэхэм ахэтӀысхъэти, тэри, клӀлэцӀыкӀлхэр, такӀлэктэкъуагъэу бэрэ къытфеджэу къыхэкӀыштыгъ. Чыжъэу плъэу, акъыл илэу гу-пысысэрэ цыфыгъ. Тхыаматэ пшыгъэми ІэнатӀэр зезыхъан бзылфыгъагъ.

Нурет ятэу Хъатхъохъу Хъаджымосэ Іазэу чылэм дэсыгъ.

Ынэгъу Іушыгъэр къыкӀлэщэу, къызыопллыкӀлэ, къыпкӀоцӀы-рыпллыщтыгъ. Лыжъ Іэпс-лъэпс цыкӀлоу, ІэгучӀлэкӀэ зытыри-гъэкӀлэрэ бэщыр къекӀлупэу ылыгыгъ.

Сшыпхъу нахыкӀлэу Тэма-рэ къызыхъугъэр мазэ нахъ мыхъугъэу уз къыфэтэдджы-гъагъ. Ылъэхъомбэжые цыкӀлхэр псыпырыплэу кэтӀлэпы-хэти, гъопсыр арызэу хъупцӀлэу къежъэхэти, гъым хэтэу лъэ-къо цыкӀлутлур зэщыхъозэ гъо-псыр къиутыгъ. Ащ ыуж ахэр етэжыыхэти, теклыжыти, къы-зетэкъохыжыкӀлэ, икӀлэрыкӀлэу псыпырыплэу кэтӀлэпыжы-щтыгъ. Къалэу Краснодар сымэджэщми къыщыщелэза-гъэх, ау Іэзэгъу фамыгъотэу илъэсныкӀо тешлагъ. Къэбарыр чылэ къэбар хъугъэу Хъаджы-мосэ зызэхехым, къежыи та-дэжъ къэкӀуагъ. Ар сшыпхъу нахыкӀлэ ылъэпэ цыкӀлумэ къяплӀэу бэрэ шъхарытыгъ. Етланэ сянэу кушъэ лъапсэм клэрысэу зынэпс къэчъэхырэм зыкӀыфигъази къырилуагъ: «Умыгъ, Асет, мыщ сишлуагъэ къызгъэкӀын слӀэкӀышты. Іэзэгъу уцым ишлын сызэрэкӀожъэу сыфежъэшт, — ыбгъапэ дэжъ къыгъэлъагъуи, ар икууагъэу машэ стӀын, машло ишлӀыхъа-нышъ, уцэу зэхэсшӀыхъагъэр щыгъэгъжот. Етланэ джащ шы-члӀэсыуцухъажынышъ, тхыамэ-фитлурэ члӀэтышт. Хъазыр хъоу къызысхыкӀлэ, епшӀылӀэщтыр къыослошт», — ылуи, дӀкӀы-жыгъ.

Зэрилуагъэу, тхыамэфитӀу зы-тешлэм Хъаджымосэ уцыр къы-хыгъ. ИтеплӀэкӀлэ ар тэотым фэдагъ. «Мазэрэ щыпфэшт, бгъэуцӀыныштыт, дагъэр пхы-рымыкӀынэу лъэкъо пылъэшъо цыкӀлутӀу фэшлыри, уцыр зы-щыпфэкӀлэ щылъашъу, къызщи-лъэшъун ымылӀэкӀынэу пып-хыкӀ. Пчэдыжымырэ пчыхъэм-рэ щыпфэшт. Мазэ зытешлӀэкӀлэ, сыкӀэкӀонышъ, сепллышты», — ылуи, дӀкӀыжыгъ. Медицинэр Іэзэгъу зыфэмыхъугъэр Хъа-джымосэ ыгъэхъужын ылъэ-кӀыгъ. Тэщ фэдэу нэбгырэ тхъапш ащ ишлуагъэу зэригъэ-кӀыгъэр!

Къуаджэ пӀпчъ чылэм нурэ къыритэу Іазэ гори дэс, зыщы-гулӀэхэрэми ечъэхэу джэнчы-дзи къыдӀкӀы. Джащ фэдэу джэнчыдз Іазэу Урацэ тичы-лэ дэсыгъ. Ыгу кылолоу къы-зыпфытыридзэкӀлэ, къылорэр шыпкӀэу тефэщтыгъ. Нанэ тхыамыкӀлэжым къызэрило-тэжыщтыгъэмклэ, сятэшпхъум къылӀэжырэ лэжъапкӀэм хи-гъэтӀылыпкӀызэ, ахъцэ тӀэкӀу зэлуйгъэкӀлэагъ. Ар зыдигъэ-тӀылыгъэр щыгъупшэжыи, ымыгъотыжъэу унагъом быр-сыр къызетаджэм, нанэ Ура-цэ дэжъ кӀуагъэ. «Щагум сы-зыдахъэм, Урацэ ыкӀыб къэ-гъэзагъэу зыгорэ ышлэщтыгъ. СызыкӀлэрэхэм джыри сы-къымылӀэгъугъэу, ыкӀыб къы-зэрэсфэгъэзагъэу къылуагъ: «Сидэу шъуиунагъо бырсыри-шхо илӀ шъуиу». Нанэ зэхи-хыгъэм къыгъащты, ылъэкъуитӀу клэмыкӀыжъэу етӀысхыгъагъ. ЗыфӀкӀуагъэр зырелом, джэн-чыр къышти, тыридзагъ. «Ахъ-цэр зымы кӀуагъэп, зыдигъэ-тӀылыгъэм щылъ, къакъыр къуачӀлэм хъэдэным клӀоцӀы-щыхъагъэу къолъ. УзыкӀожыкӀлэ къыкӀохыжыри етыжъ, шъуи-унагъуи рэхъатыжышты». Зэ-рилуагъэу къычӀлӀыгъ.

ХЪОТ Замрэт.
(Джыри къыкӀлӀыкӀлошт).

Цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыIэм 2014-рз илъэсым Iофэу ышIагъэм ехьылIэгъэ доклад

(КъызыкIэлъыкIорэр шышхьэлым и 11-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Подпрограммэм къызэрэщыдэлъытагъэмкIэ, чIыплэ бюджетым имылькун халъхъан, проект-сметэ документациеу къэралыгъо экспертизэ ашIыгъэри муниципалитетым къыхихыгъэу щытын фæе.

Муниципальнэ образованиехэм япащэхэм зэралъытагъэмкIэ, ащ фэдэ проектхэр лъапIэу къафидэкIых. Ащ епхыгъэу сабыибэ зэрыс унагъохэм къафыхагъэкIыгъэ чIыгу Iахъхэм яинженер инфраструктурэ игъэпсын епхыгъэ пшъэрылхэр муниципальнэ образованиехэм финанс амалэу яIэм елътыгъэу зэшIуахых.

Муниципальнэ районхэмрэ къоджэ псэуплэхэмрэ яполномочиехэр зетеушхъафыкIыгъэнхэм, чIыплэ бюджетхэр эдиштэнхэм атегъэпсыхагъэу Адыгэ Республикэм и Законэу «ЧIыплэ мэхъанэ зилэ Iофыгъохэр къоджэ псэуплэхэм афэгъэзэгъэнхэм ехьылIагъ» зыфилоу N 359-р зытетыр 2014-рз илъэсым тыгъэгъазэм и 18-м аштагъ. АщкIэ къоджэ псэуплэхэм япшъэрылхэм къащагъэкIагъ, чIыплэ мэхъанэ зилэ Iофыгъо 14 ахэм зэшIуахынэу къафэгъэнагъэр.

Муниципальнэ образованиехэм япащэхэм чIыплэ бюджетхэм ямылькун зыпэлухъэрэр нахъ пхъашэу ауплэкIун, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 — 2018-рз илъэсхэм унэхэр ягъэгъотыгъэнхэм ыкIи коммунальнэ фэло-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэм яхьылIагъ» зыфилоуэм иподпрограммэу «Сабыиц ыкIи ащ ехъу зэрыс унагъохэм къаратыгъэ чIыгу Iахъхэм яинженер инфраструктурэ гъэпсыгъэныр» зыфилоуэм чIыплэ зыгъэорышIэжынымыкIэ къулыкIухэр нахъ чанэу хагъэлэжъэнхэ фæе.

КIэлэцIыкIу ибэхэм, ны-тыхэр зышхъарымытыжъ кIэлэцIыкIухэм унэ ягъэгъотыгъэнымыкIэ фитыныгъэу яIэхэм якъэухъумэн сыдигъуи Уполномоченнэм мэхъанэшхо реты.

Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, ащ фэдэ купхэм ахэхьэрэ нэгбгъэр **380-рз** Министерствэм иучет хэт.

2012-рз илъэсым мэзаем и 29-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 15-р зытэтэу «Сабыи ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыжъ кIэлэцIыкIухэмрэ унэ ятыгъэнымыкIэ Урысые Федерацием иконодательнэ акт заулэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфилоуэмкIэ сабыи ибэхэм унэ зэраратырэ шыкIэм зэхъокIыныгъэхэр фашIыгъэх, Урысые Федерацием ишъолырхэм фитыныгъэ яIэ хъугъэ кIэлэцIыкIу ибэхэм апае шъолыр ыкIи (е) муниципальнэ унэ фонд гъэнэфагъэ зэхашэнэу.

2014-рз илъэсым мэлъылфэгъум къышгъэгъагъэу кIэлэцIыкIу ибэхэм унэ ягъэгъотыгъэнымыкIэ полномочиехэр Адыгэ Республикэм щызыгъэцэкIэхэрэр чIыплэ зыгъэорышIэжынымыкIэ къулыкIухэр ары. Ахэм законом зэрэщыгъэнэфэгъэ шыкIэм тетэу субвенциехэр республикэм щаратых. Ау а ахъщэмкIэ ахэм унэ къащэфым амылэкIэуи къыхэкIы. Бюджет ахъщэмрэ бэдзэр уасэмрэ зэрэзетекIыхэрэр мыщ дэжым къэлэгъэн фæе.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 — 2018-рз илъэсхэм унэ къафэгъотыгъэныр ыкIи коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ уасэр афэтыгъэныр» зыфилоуэм иподпрограммэу «Сабыи ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыжъ кIэлэцIыкIухэмрэ зыщып-

сэуштхэ унэ ягъэгъотыгъэныр» зыфилоуэм пæе 2014-рз илъэсым сомэ миллиони 114-рз къатIупщыгъагъ, ащ щыщэу сомэ миллиони 100-р республикэ бюджетым къыхэкIыгъагъ. **А мылькунмкIэ кIэлэцIыкIу иби 162-мэ унэхэр къафашIэфын альэкIыштгъагъэ.**

Адыгэ Республикэм псэолъэшIынымыкIэ, транспортымкIэ, унэ-коммунальнэ, гъогу хъызмэтымыкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, сабыи ибэхэм, ны-тыхэр зышхъарымытыжъ кIэлэцIыкIухэм псэуплэ фонд гъэнэфагъэм хэхьэрэ унэхэр алэкIэгъэхьэгъэнхэм пæе муниципальнэ образованиехэм яадминистрациехэм сомэ мин 18426,39-рз зыосэ **унэ 25-рз нылп** гъэрэкIо ащэфын альэкIыгъэр.

Палъэ горэкIэ кIэлэцIыкIу ибэхэм унэ ягъэгъотыгъэным тегъэпсыхьэгъэ зэзэгъыныгъэ 34-рз ыпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ Министерствэм адишыгъагъ ыкIи ащ тефэрэ уасэр ытыщтыгъ. **Блэ-кIыгъэ илъэсым кIэлэцIыкIу ибэхэм япроцент 15 нылп ащ фэдэ унэхэр къызыфагъотыгъагъэр.**

Унэ щымылэ зыхъукIэ, кIэлэцIыкIу ибэхэм палъэ горэкIэ зыщыпсэунхэ альэкIышт унэхэр къафагъоты, ахэм ауасэ афаты. Ау мы лъэныкъомкIэ Iофыгъо заулэ къызэрэуцурэм ишыхъатэу кIэлэцIыкIу ибэхэм ащыщхэм Уполномоченнэм зыкъыфагъэзагъ. Гу-щылэм пæе, X-мрэ П-мрэ ятхъаусыхэ тхылхэм захаплэхэм нафэ къэхъугъ зэзэгъыныгъэ адашызэ, бэджэндэу яунэ атыным бэ зэремыгушIурэр. Сыда пломэ, аукционым хэлэжъэнхэм пæе заявкэр электрон шыкIэкIэ алэкIагъэхъан, ащ сомэ мини 10 лъатын фæе. Цыфхэм шхъэгъэуэз лые къызыфахьыжына? Аукционым хэмалажъэхэмэ, электрон амалхэмкIэ зэзэгъыныгъэ адамышIмэ нахъ IэшIэхба?

Ащ епхыгъэу Уполномоченнэм **Адыгэ Республикэм псэолъэшIынымыкIэ, транспортымкIэ, унэ-коммунальнэ, гъогу хъызмэтымыкIэ и Министерствэрэ** Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэрэ игъоу афилъэгъугъ бэджэндэу унэхэр кIэлэцIыкIу ибэхэм афауытыным ычIыплэкIэ унапIкIэм тефэшт ахъщэр (компенсациер) ахэм аратынэу.

Цыфхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэн утегушылэ зыхъукIэ, **зэхэтэкъонкIэ щынагъоу щыт унэхэм цыфхэр къа-чIэщыжыгъэнхэм** илофыгъуи апэрэ чэзыоу зэшIохыгъэн фæехэм зэрашыщыр къэлэгъэн фæе.

Адыгэ Республикэм псэолъэшIынымыкIэ, транспортымкIэ, унэ-коммунальнэ, гъогу хъызмэтымыкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, зэхэтэкъонным зилоф нэсыгъэ унэхэм 2014-рз илъэсым нэгбгъэр 265-рз къачIащыжыгъэ (2013-рз илъэсым нэгбгъэр 457-мэ нэмыкI псэуплэ арагъэгъотыгъагъ). Ахэм ягъэкошын сомэ миллион 81,9-рз пэлухъагъ, ащ щыщэу сомэ миллион 38,6-р унэ-коммунальнэ хъызмэтым реформэ щышIыгъэным фэлоурышIэрэ Фондым, сомэ миллиони 10,6-р Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет, сомэ миллион 29,5-р чIыплэ бюджетхэм, сомэ миллиони 3,2-р мылькун къэкIоплэ тедзэхэм къахэкIыгъэх. 2015-рз илъэсым иублэгъу ехъулIэу квадратнэ метр 7120,6-рз хъурэ унэжъхэу зэхэкътэнкIэ щынагъохэр Адыгэ Республикэм итыгъэх, ахэм нэгбгъэр 590-рз ащыпсэуштыгъ.

Цыфхэм ятхъаусыхэ тхылхэу Уполномоченнэм иаппарат къылэкIэхъагъэхэм нафэ къашыгъ ущыпсэуным фытемыгъэпсыхьагъэхэу, зэхэкътэным ищынагъо зышхъарыгъэхэу алыгъэгъэ унэхэм ащыщхэр программэм зэрэхамыгъэхьагъэхэр. Адэ ахъщэ къафы-хамыгъэкIэу ащ фэдэ унэхэм ачIэххэм

нэмыкI псэуплэ тидэ къафырахышты?

Унэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэр зэрагъэцэкIэхэрэм япхыгъэ тхъаусыхэ тхылъ **36-рз** Уполномоченнэм 2014-рз илъэсым къылэкIэхъагъ. Анахъэу цыфхэр зымыгъэразэщтыгъэхэр унэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэр дæу зэрагъэцэкIэхэрэр, коммунальнэ фэло-фашIэхэм ауасэ лъапсэ имылэу къызэралэтырэр, фэтэрыбæу зэхэт унэхэм зэдэгъэфедэрэ чIыплэу яIэхэм ялыгъынкIэ ыкIи ягъэцэкIэ-жынкIэ шапхъэхэр икъоу къызэрэ-дамилыгъэхэрэр ары.

Псэуплэхэм афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэр республикэм зэрэщакъорэр къаушыхъаты унэхэр, псэуплэхэр зэрашыхэрэм, унэ фэло-фашIэхэр зэрагъэцэкIэхэрэм гъунэ алызыфырэ къэралыгъо инспекциехэм Адыгэ РеспубликэмкIэ я ГъэорышIапIэ къэбарэу къытыгъэхэм. 2014-рз илъэсым зигугъу къэтшыгъэ ГъэорышIапIэр унэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэр зыфагъэцэкIэхэрэм ятхъаусыхэ тхылъ 912-мэ ахэплъагъ. НахьыбэрэмкIэ хэбзэгъэуцугъэр зыцаукуагъэр мыщ фэдэ лъэныкъохэр ары:

— унэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ уасэр къызэрэрадзэрэ шыкIэмкIэ хэукъоныгъэу ашIыхэрэр (процент 33-рз);

— гъэорышIэкIо компаниехэм, унэхэр зыхэхэм ятовариществэхэм, унэ-кооперативхэм ялофшIэнкIэ шапхъэу щылэхэр зэраукуохэрэр (процент 20);

— фэтэрыбæу зэхэт унэхэм ячIыплэхэу зэдэгъэфедэхэрэм ялыгъынкIэ ыкIи ягъэцэкIэжынкIэ шапхъэу щылэхэр зэраукуохэрэр (процент 15,6-рз);

— коммунальнэ фэло-фашIэхэр дæу зэрагъэцэкIэхэрэр (процент 16).

Фэтэрыбæу зэхэт унэхэу Шовгеновскэ къэлэ цыкIуым дэтым иапэрэ къат щызэхэхьэгъэ гарнизон поликлиникэм зифэло-фашIэхэр щагъэцэкIэрэ нэгбгъэр 601-мэ Уполномоченнэм тхъаусыхэ тхылъкIэ зыкъыфагъэзагъ. Мэзих хъугъэу поликлиникэм ычIэгъэ чIэт чIыунэм мæ Iае къызэриурэр ахэм ятыгъэ итыгъ. Дæз къулыкIушIэхэм анэмыкIуэ, Хэгъэу зоошхом хэлэжъагъэхэри, ащ сэкъатныгъэ хэзыхыгъэхэри, чIыплэ зэлэу-цужьхэм ахэлэжъагъэхэри а поликлиникэм къекIуалэх. ЧIыунэм мæ Iаеу къычIыхьэрэм поликлиникэм Iоф щы-зышIэхэрэри, цыфхэу ахэм къяуалэхэрэри зэрэщымыгъэлэжъхэр ыкIи зыгорэ шIэгъэн зэрэфаер ятхъаусыхэ тхылъ итыгъ.

Мы тхъаусыхэ тхылъым епхыгъэу Уполномоченнэм Адыгэ Республикэм псэуплэхэмкIэ инспекциерэ Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэорышIапIэрэ зафигъэзагъ. Уплэ-кIунхэм нафэ къызэралыгъэмкIэ, фэтэрыбæу зэхэт унэм ифэло-фашIэхэм ягъэцэкIэн фэгъэзэгъагъэр пшъэдэкIыжъэу ыхьырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «ГъэорышIэкIо компаниеу ЖЭУ N 6-р» ары. Уплэ-кIунхэм нафэ къызэралыгъэмкIэ, Адыгэ Республикэм и Арбитражнэ хъыкум иунашъокIэ зигугъу къэтшыгъэ обществэр зэтэзыгъэкIэ (банкроткIэ) алыгъэгъагъ.

Уполномоченнэмрэ зигугъу къэтшыгъэу къулыкIухэу уплэ-кIун Iофхэм афэгъэзэгъагъэхэрэ къаделэхэзэ, фэтэрыбæу зэхэт унэм чIэххэм яунэ илыгъынкIэ нэмыкI гъэорышIэкIо компанием зэзэгъыныгъэ даши, чIыунэм щыкIагъэу илагъэхэр ащ дигъэзыжыгъэх.

Фэтэрыбæу зэхэт унэм чIэххэм язэ-лыкIэ зэрэзэхашэрэ, ащ унашъо зэрэщаштэрэ, протоколыр зэрэзэхэагъэуцорэ шыкIэм, голосованием икIэуххэмкIэ тхъаусыхэнхэ зэралэкIыштым афэгъэхьыгъэу Iофыгъуабэ непи къэуцу.

АщкIэ щысэу къэтхьын тлъэкIышт гражданинэу Б-р пшъэдэкIыжъэу

ыхьырымкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «ГъэорышIэкIо компаниеу ЖЭУ N 2-м» илофшIа-кIэ зэримыгъэрэзагъэм фэгъэхьыгъэ тхылъэу Уполномоченнэм иаппарат къылэкIэхъагъэр. Фэтэрыбæу зэхэт унэм щыпсэухэрэм язэлукIэ унашъо щамыштэу унэм илыгъынкIэ уасэу атырэр а обществэм къызэригъэтыгъэр ащ итыгъ.

Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием псэуплэхэмкIэ и Кодекс ия 46-рз статья зэхъокIыныгъэ фэшIыгъэным ехьылIагъ» зыфилоуэм ипроектэу фэтэрыбæу зэхэт унэхэм ачIэххэм язэлукIэхэм япротоколхэр шIокI имылэу регистрации шыгъэнхэ фæу зыщалытэрэр хэплээнхэм фэшI Къэралыгъо Думэм Iэлагъэхъагъ. **Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм** Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ зыфигъэзэгъагъэмэ, мы Iофыгъор нахъ псынкIэу зэшIуахын альэкIыштыгъэ.

Коммунальнэ фэло-фашIэхэм апае уасэу агъэнэфаэрэмрэ фэтэрыбæу зэхэт унэхэм ячIыплэхэу зэдэгъэфедэхэрэм пæе егъэлыгъэу ахъщэ зэрэтырэмрэ япхыгъэ тхъаусыхэ тхылхэр бæу Уполномоченнэм къылукагъэх.

Урысые Федерацием и Правительство номерэу 354-рз зытэтэу къыдигъэ-кIыгъэ унашъоу коммунальнэ фэло-фашIэхэр зэрафагъэцэкIэхэрэм ишэпхъа-кIэхэр зыщыухъэсыгъэм 2012-рз илъэсым кIуачIэ илэ зэрэхъугъэм ишIуагъэкIэ, унэ-коммунальнэ хъызмэтым Iофхэр нахъ щытэрэзынхэмкIэ гугъапIэу цыфхэм ялагъэхэр къэшIыпкъэжыгъэхэп. ЩыIэныгъэм нафэ къызэрэщыжыгъэмкIэ, а норматив актыр номерэу 307-рз зытэтэу ыпэкIэ Правительствэм къыдигъэ-кIыгъагъэм нахъ дэгъоу зэрэщымытым имызакъоу, приборхэр зиунэ итхэм ящыла-кIэ нахъ къын къышIыгъ, унэм чIэх пстэуми зэдырæуе щыт фэныкъоныгъэхэм апае ахъщэ атын фæуе зэрагъэпсыгъэм къыхэкIэу.

Ащ фэдэ практикэм цыфхэм хэбзэгъэуцугъэхэм къаратырэ фитыныгъэхэмрэ яшIоигъоныгъэхэмрэ еукъох. Фэло-фашIэхэр афэзыгъэцэкIэхэрэм чIэнагъэу ашIыгъэхэр, зэрэхэтыгъухъагъэхэр ыкIи нэмыкI щыкIагъэхэр хэбзэгъэуцугъэхэр зымыукуорэ цыфхэм апшъэ дэгъэкIы-гъэным ифитыныгъэхэр ретых, зэфэ-ныгъэ хэмылэу гъэпсыгъэ ыкIи нахъ дэгъоу ар гъэпсыжыгъэн фæе.

Коммунальнэ фэло-фашIэхэу агъэфедэгъэхэр, анахъэу фæбэр ятыгъэнымыкIэ фэло-фашIэр, цыфхэм агъэфедэгъэм нахьыбæу гъэорышIэкIо компаниехэм къызэрагъэпIагъоштыгъэр отчет илъэсым къыкIоцI цыфым ифитыныгъэхэр зэраукуагъэхэм янэшанэ гъэнэфагъэу щытыгъ. Календарь илъэсыр фæбэрэ уж фæбэр ятыгъэнымыкIэ фэло-фашIэм ыуасэ зэрэхэагъэхъожыгъэм фэгъэхьыгъэ тхъаусыхэхэр мызэу, мытIоу Мыекъуа-пэ щыпсэухэу квартирабæу зэхэт унэхэм ачIэххэм Уполномоченнэм иаппарат къыфагъэхьыгъэх.

Гражданхэу Х-м, П-м ыкIи нэмыкIхэм Уполномоченнэм къылагъэлэсыгъэ квартирабæу зэхэт унэхэу Мыекъуапэ дэтхэм ащыпсэухэрэм унэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэмкIэ щылэ мазэм телыхэтэгъэ квантанциехэу къафахыгъэхэм графау «фæбэр алыгъэлэсыгъэнымыкIэ фэло-фашIэм ыуасэ икIэрыкIэу къэлъытэжыгъэныр» зыфилоуэр зэрарытхэагъэр. Ащ фэдэхэр цыфхэм афагъэхьыгъэх ООО-у «УК ЖЭУ N 4-м», ООО-у «УК ЖЭУ N 1-м», ООО-у «УК Феникс» зыфилоуэр, нэмыкIхэм. Ахэм цыфхэм аралыагъ 2014-рз илъэсым имэзэ 11 фæбæу алэкагъэхъагъэр къызэралыгъэтэрэ приборхэм къагъэлэпъыгъагъэмкIэ фæбæу аратыгъэр нахьыбæу къызэрэчIэ-

(Уполномоченнэм идоклад зэрэлсау
игъээзет исайтэу [www, ADYGVOICE.RU](http://www.ADYGVOICE.RU)
ыфилорэм ижъугьотэшт).

